خوزستان و پارادوکس اولویت‌ها

اعظم محبی: شاید بیراه نیست اگر خوزستان را پارادوکسی از واقعیت‌ها بدانیم. خوزستان با پالایشگاه‌های خرد و کلان صنایع نفتی و کارون و اروندرود زیبایش در کنار سنتی‌ترین بخش کشاورزی و دامداری، چهره مدیریت ناهمگون را بیشتر از ثروت و رفاه به رخ می‌کشد. دقیقا وقتی از جاده‌ها عبور می‌کنی تا به اهواز برسی، شکوه مشعل‌های همیشه روشن نفت با لوله‌های پرپیچ‌وخم که تا دل روستاهای اطراف کشیده شده است، با تصویر زمین‌های کشاورزی محدود که هیچ اثری از صنعت مدرن کشاورزی ندارند، مدام این سؤال را در ذهن تکرار می‌کند که چرا صنعت به کشاورزی کمک نکرد، در این همه سال! وقتی موضوع جدی‌تر می‌شود که در نظر بگیریم کشاورزی و دامداری دو بخش اصلی فعالیت مردم استان است. درواقع صنعت نفت و دیگر صنایع در خوزستان و همچنین صادرات از طریق مرز زمینی و آبی در این استان که بیشترین چرخش مالی را دارد، توسط متخصصان خارج از استان هدایت می‌شود و مردم استان بیشتر از طریق کشاورزی و دامداری که با ابتدایی‌ترین و ساده‌ترین شکل تولید می‌شود، فعال هستند. وقتی قرار است همایشی کارشناسی با اهتمام به گسترش تولید، جذب سرمایه و رفع مشکلات صادرات با حضور معاون اقتصادی استاندار و مدیران واحدهای صنعتی در استانداری برگزار شود، من توقع دارم نماینده‌ای از صنایع کشاورزی ببینم که درباره مدرن‌نبودن کشت محصولات و عدم کارشناسی کنترل آب و... در عین اینکه فرصت صادرات به کشور همسایه وجود دارد، سخنرانی کند و مثلا بگوید وقتی بیش از نیمی از مردم شهر و روستا کشاورز و دامدار هستند و پایانه‌های مرزی استان هر روز محصولات کشاورزی مانند انواع میوه و صیفی‌جات را به بازار تره‌بار عراق صادر می‌کنند، یعنی نیروی لازم و فرصت صادرات بالقوه آماده است و تحول در این زمینه زندگی چندین هزار خانوار کشاورز را تحت تأثیر قرار می‌دهد یا اینکه وقتی بیش از سه هزار گاومیش در استان وجود دارد که تنها درآمد خانواده‌های دامدار روستا به شیر این دام‌ها بستگی دارد، چرا یک لبنیاتی با استانداردهای صادرات نداریم؟ چرا این نیاز احساس نشده که اگر صنایع تبدیلی در استان باید گسترش پیدا کند، بهتر می‌توانیم بازار مواد غذایی عراق را در اختیار بگیریم؟ اما این همایش هم جایی برای سخن‌گفتن درباره صنایع بزرگ و کلان مانند صنایع پتروشیمی و فولاد و صادرات بود که البته برای بررسی این مهم نیز بسیاری از نکات و سؤال‌ها را بی‌جواب گذاشت و حتی مدیرانی که از موانع جذب سرمایه در استان گفتند هم جواب قانع‌کننده‌ای نگرفتند. مدیر یکی از واحدهای صنعتی درباره محدودیت‌ها و مشکلات تولید در این استان نسبت به سایر استان‌ها می‌گفت و اینکه جذب سرمایه خارجی امروز در استان به صفر رسیده است؛ درحالی‌که استان کم‌آب‌تری مانند خراسان جنوبی توانسته سرمایه خارجی جذب کند. مشکلات اقلیمی ازجمله گرمای زیاد هوا در بیشتر روزهای سال و آلودگی‌های زیست‌محیطی از جمله محدودیت‌هایی برای سرمایه‌گذاری خارجی در استان برشمرده شدند که دیگر استان‌ها این محدودیت‌ها را ندارند، اما یکسان‌بودن قوانین سبب می‌شود سرمایه‌گذار استان دیگری را ترجیح دهد. در این میان تسهیل‌کردن قوانین دست‌وپاگیر تولید و صادرات و دادن امتیاز ویژه به سرمایه‌گذار این استان می‌تواند جبران محدودیت‌ها را بکند و برای جذب سرمایه مفید باشد. من منتظر پاسخ معاون هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای استاندار بودم، اما پاسخ بسیار کوتاه و محدود بود؛ «این قوانین در اصفهان هم همین است. مدیرها باید جدی و مصمم باشند. اراده انسان‌ها می‌تواند تغییرات بزرگ ایجاد کند». البته معاون استاندار از مدیران صنایع خواست تا پیشنهادها و موانع جذب سرمایه را در یکی، دو هفته آینده به استانداری اعلام کنند؛ درحالی‌که به ظن نگارنده در همین همایش به روشنی اعلام شده بود. معاون استاندار با شور و هیجان سخن می‌گفت و از حاضران می‌خواست برای حل مشکلات پیشنهاد بدهند که نشان می‌داد تغییرات بزرگ در استان از اهداف مدیریت استانی است، اما قطعا نتیجه متفاوت، معادله متفاوت را می‌طلبد و بسیاری از معادلات سرمایه‌گذاری و صادرات، خارج از سطح مدیریتی استان باید پیگیری شود و نگاه ملی را می‌طلبد. ضمن اینکه برای این مهم باید سرفصل‌های کارشناسی، برنامه راهبردی و تخصصی بیشتری در دست داشت. پایان این همایش فرصت کوتاهی بود تا با «رضا فتوحی»، معاون هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای استانداری خوزستان، گفت‌وگوی کوتاهی داشته باشم و از حضورنداشتن نماینده کشاورزان و دامداران بپرسم و برنامه استان برای صنایع تبدیلی. معاون استاندار خوزستان خبر از یک پروژه در زمینه صنعت تکمیلی و تبدیلی در شهرستان شوش را داد که برای این پروژه فعلا زمین تهیه شده و تا یکی، دو سال آینده به بهره‌برداری می‌رسد. فتوحی از ایجاد ۶۰ هزار شغل در حوزه‌های مختلف صنعتی، کشاورزی، خدماتی و تجاری در هشت ماه سال جاری گفت و همچنین از اهداف آینده برای گسترش تولیدات شیلات و منابع دریایی و طرح جامع نخیلات و... .

رونمایی از داوری تجاری بین‌المللی در سال ۲۰۲۲

عرفان میرزازاده: در سال ۲۰۲۲، داوری بین‌المللی تحت تأثیر دو بحران جهانی بوده است: همه‌گیری کووید۱۹ و جنگ در اوکراین. علاوه بر این دو بحران، تورم در چندین اقتصاد ازجمله ایالات متحده، منطقه یورو و بریتانیا به بالاترین حد در چند دهه اخیر رسیده است. تورم بالا همراه با رشد کم در بسیاری از اقتصادهای پیشرو، بسیاری از مشاغل را تحت فشار شدید قرار داده است. این بحران‌ها منجر به افزایش اختلافات در طیف گسترده‌ای از بخش‌ها می‌شود؛ زیرا مشاغل به دنبال جبران بخشی از زیان‌های‌شان ناشی از همه‌گیری ویروس کرونا از طریق داوری هستند؛ بنابراین جای تعجب نیست که اکثر مؤسسات داوری در سال گذشته یک رکورد یا نزدیک به رکورد را ثبت و گزارش کرده باشند.

تأثیر کووید۱۹

بیش از دو سال از زمانی که سازمان بهداشت جهانی شیوع ویروس کووید۱۹ را یک بیماری همه‌گیر اعلام کرد، می‌گذرد. حرکت گسترده و هماهنگ واکسیناسیون، بسیاری از اقتصادها را به دنیای «پس از همه‌گیری» سوق داده است. واضح است که کووید۱۹ یک‌سری اثرات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایجاد کرده است که تأثیر پایداری بر زندگی روزمره داشته و خواهد داشت. همچنین چشم‌انداز داوری را متحول کرده است. از لحاظ شکلی اتخاذ برخی اقدامات نظیر تشکیل پرونده و برگزاری جلسات استماع به صورت آنلاین، احتمالا برای مدت طولانی باقی خواهند ماند. هریک از اینها اقداماتی هستند که جامعه داوری تقریبا به طور یکپارچه در ماه‌های اولیه همه‌گیری به آنها روی آورده است. در واقع، این گواهی است بر تطبیق‌پذیری داوران که توانستند به‌سرعت از ابراز نگرانی درمورد اثربخشی دادرسی از راه دور به پذیرش کامل این شیوه نوین تغییر رویه دهند و اکنون نیز شاهد تغییر دائمی‌تر به سمت دادرسی الکترونیک و از راه دور در دنیای پس از همه‌گیری هستیم. در کوتاه‌مدت، این بیماری همه‌گیر منجر به بروز اختلافات جدید بر اثر اختلالات گسترده تجاری در طیف گسترده‌ای از بخش‌ها شده و خواهد داشت. اقدامات اضطراری که دولت‌ها در سرتاسر جهان برای پاسخ به همه‌گیری به کار می‌گیرند، احتمالا باعث ایجاد اختلافات بین سرمایه‌گذاران و دولت‌ها می‌شود. به‌عنوان مثال، یک کنسرسیوم فرانسوی که امتیاز فرودگاهی را در اختیار دارد، دعوایی را در ایکسید علیه شیلی برای جبران خسارات متحمل‌شده در نتیجه اقدامات انجام‌شده در پاسخ به همه‌گیری کووید۱۹ آغاز کرده است.

تهاجم روسیه به اوکراین

هنگامی که جهان شروع به بیرون‌آمدن از این بیماری همه‌گیر کرد، حمله روسیه به اوکراین در ۲۴ فوریه ۲۰۲۲ بحران انسانی دیگری را در مقیاس بزرگ ایجاد کرد. جنگ جاری در اوکراین، تحولی عظیم در زندگی مردم و کسب‌وکارها در سراسر جهان ایجاد کرده است. تحریم‌های اقتصادی و مالی اعمال‌شده علیه روسیه همراه با بحران زنجیره تأمین غذا در سراسر جهان، نحوه عملکرد اقتصاد جهانی را متحول خواهد کرد. روسیه در میان پنج تولیدکننده برتر نفت، گاز طبیعی، فولاد، نیکل و آلومینیوم و همچنین بزرگ‌ترین صادرکننده گندم در جهان است؛ بنابراین تحریم‌ها علیه روسیه قیمت‌های جهانی کالاها را بالا برده و خطر تورم طولانی‌مدت را تشدید کرده است. تأثیر فوری تهاجم روسیه به اوکراین بر داوری بین‌المللی، کاهش تعداد داوری‌های مرتبط با روسیه است. دیوان داوری بین‌المللی لندن قبلا کاهش شدید موارد مرتبط با روسیه را گزارش کرده است. با این حال، هنوز برای پیش‌بینی تأثیر طولانی‌مدت جنگ در اوکراین خیلی زود است. به نظر می‌رسد که اختلال گسترده‌تر جهانی در زمینه بحران زنجیره تأمین غذا و نوسانات بازار ناشی از افزایش قیمت کالاها منجر به افزایش اختلافات در طیف گسترده‌ای از بخش‌ها شود. بخش‌های بانکی و مالی، انرژی و منابع، حمل‌ونقل و کالا تحت بیشترین تأثیر قرار دارند.

به‌روزرسانی‌ها در قواعد مؤسسات بین‌المللی داوری

در حوزه داوری تجاری، چندین مؤسسه اصلاحات در قواعد داوری خود را در سال ۲۰۲۲ به پایان رساندند. قوانین جدیدی که در سال ۲۰۲۲ لازم‌الاجرا شد، شامل قواعد داوری مرکز داوری بین‌المللی دبی (DIAC) است که شامل تغییراتی در مواد مربوط به قراردادهای چندجانبه و ادغام دعاوی و تأمین مالی ثالث است. قواعد جدید همچنین شامل قواعد رسیدگی اضطراری می‌شود و قواعدی را برای تعیین داور اضطراری پیش‌بینی می‌کند. به‌این‌ترتیب تدوین قواعد جدید فراتر از مرکز داوری بین‌المللی دبی شامل سایر مراکز اصلی داوری مانند دیوان داوری اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) و دیوان داوری بین‌المللی لندن (LCIA) می‌شود. مؤسسه تخصصی داوری P.R.I.M.E. فاینانس مستقر در لاهه برای اختلافات بانکی و مالی، پایان نظرخواهی عمومی درمورد قواعد داوری ۲۰۲۱ خود را اعلام کرد. نسخه نهایی این قواعد در یکم ژانویه ۲۰۲۲ لازم‌الاجرا شد. این قواعد شامل تغییراتی در تعداد داوران و پروسه ساده و دقیق برای انتصاب اعضای هیئت داوری است. قواعد جدید همچنین امکان برگزاری جلسات استماع مجازی را به‌صراحت معرفی و تصریح می‌کند که لزوما نیازی به حضور فیزیکی نیست. در حوزه داوری سرمایه‌گذار-دولت، قواعد و مقررات بازبینی‌شده مرکز حل‌وفصل اختلافات ناشی از سرمایه‌گذاری (ICSID) در یکم جولای ۲۰۲۲ لازم‌الاجرا شد. تغییرات ارائه‌شده شامل قواعد داوری اضطراری است که زمان رسیدگی به پرونده را به‌شدت کاهش می‌دهد. قوانین ۲۰۲۲ ایکسید (ICSID) همچنین حاوی مقررات جدیدی درمورد تأمین مالی شخص ثالث است که طرفین را متعهد می‌کند که نام و آدرس هر تأمین‌کننده ثالثی را که در رسیدگی مشارکت می‌کند، فاش کنند و قدرت دیوان را در این زمینه تأیید می‌کند. قواعد ۲۰۲۲ مرکز حل‌وفصل اختلافات ناشی از سرمایه‌گذاری (ICSID) همچنین حاوی مقررات متعددی است تا سطح شفافیت رسیدگی‌های داوری را افزایش دهد.

تعداد پرونده‌های مؤسسات بین‌المللی داوری

در دوران ناپایدار کنونی، برای بسیاری از مشاغل بین‌المللی همچنان اسلوب داوری روشی محبوب برای حل‌وفصل اختلاف است. برخی از مؤسسات داوری تعداد زیادی پرونده جدید ثبت کردند. مرکز داوری بین‌المللی سنگاپور (SIAC) ۴۶۹ پرونده جدید با مجموع خواسته ۶.۵۴ میلیارد دلار ثبت کرد. سایر مؤسسات داوری نظیر مرکز داوری بین‌المللی لندن (LCIA) ۳۸۷ پرونده، مرکز داوری بین‌المللی هنگ‌کنگ (HKIAC) ۴۸۳ پرونده و دیوان داوری اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) ۸۵۳ پرونده را ثبت کردند.

جلسات استماع از راه دور و حق بر جلسات استماع حضوری

در ۴ سپتامبر ۲۰۲۰ پروژه تحقیقاتی با این موضوع که «آیا حق بر جلسات استماع حضوری در داوری بین‌المللی وجود دارد؟» انجام شده است. این پروژه شامل ۷۷ گزارش ملی کشورهای عضو کنوانسیون نیویورک است. نتیجه به اتفاق آرا این بود: هیچ حق صریحی برای برگزاری جلسات حضوری در هیچ‌یک از حوزه‌های قضائی بررسی‌شده وجود ندارد. با این حال ممکن است بتوان چنین حقی را به موجب قوانین اکوادور براساس اصول قانون آیین دادرسی مدنی و تضمین‌های قانون اساسی استنباط کرد. در سایر حوزه‌های قضائی، مانند بنین، نروژ و تونس، امکان چنین حقی نامشخص است.

ابتکارات «داوری سبز»

در سال گذشته افزایش درخورتوجه و مثبتی در حمایت از طرح‌های «داوری سبز» مشاهده شده است. بدون‌شک همه‌گیری کووید۱۹ تشکیل پرونده‌های داوری و برگزاری کنفرانس‌ها و جلسات داوری به صورت مجازی به مسیر داوری سبز بیش‌ازپیش کمک کرده است. درحالی‌که نظرسنجی دانشگاه کویین مری ۲۰۲۱ نشان می‌دهد که محیط زیست دلیل مهمی برای طرفین اختلاف به منظور برگزاری جلسات استماع از راه دور نیست. جالب است که ببینیم آیا با ادامه گفت‌وگوها در آینده درباره ضرورت حفظ محیط زیست، این منطق جایگاه بیشتری پیدا می‌کند یا خیر.

خبر برگزیده

کودکانی همچنان بدون کتاب درسی

شرق: نیمه دوم سال تحصیلی نزدیک است، اما همچنان طبق اظهارات برخی فعالان حوزه کودک، هنوز کتاب درسی به کودکان بدون اوراق هویتی که خارج از مدارس دولتی تحصیل می‌کنند نرسیده است. مشکلی که در سال‌های اخیر باعث ایجاد موانعی برای تحصیل آنها شده. چند سالی است که برای دریافت کتاب درسی باید با کد ملی دانش‌آموزان در سامانه آموزش و پرورش ثبت‌نام کرد، اما با وجود تعداد قابل توجه کودک مهاجر یا بدون اوراق هویتی در ایران که با کمک انجمن یا سازمان‌های مردم‌نهاد تحصیل می‌کنند، ثبت‌نام کتاب درسی آنها با چالش‌هایی روبه‌رو شده است و این موانع هر سال شرایط را سخت‌تر هم می‌کند. این در حالی است که هر سال این گروه‌ها برای دانش‌آموزان خود سهمیه داشته‌اند. قمر تکاوران، فعال حوزه پناهندگان، در گفت‌وگو با «شرق» به مسئله عدم دسترسی کودکان فاقد اوراق هویتی به کتاب درسی می‌گوید که در انجمن و سازمان‌های مردم‌نهاد تحصیل می‌کنند و ادامه می‌دهد: ما می‌توانیم از چند هزار کودک صحبت کنیم که هنوز کتاب درسی به دستشان نرسیده است. دسترسی به کتاب درسی هر سال دشوارتر از پارسال می‌شود، از سامانه کتاب درسی آموزش و پرورش فقط با کد ملی می‌شود کتاب خرید، درصورتی‌که می‌دانیم تعداد قابل توجهی کودک مهاجر در کشور داریم که کد ملی ندارند و افراد بی‌شناسنامه‌ای که هیچ اوراق هویتی ندارند. سال‌هاست انتقاد فعالان این حوزه این است که شیوه دسترسی کودکان به کتاب باید تغییر کند، اما امسال نیز همچنان تسهیلی در این کار نمی‌بینیم. امسال هم با وجود اینکه اعلام شد با برگه سرشماری هم دانش‌آموزان را در مدارس پذیرش می‌کنند اما باز هم کودکان بسیاری پشت درهای مدرسه‌ها ماندند و بازمانده از تحصیل شدند. تعدادی از این کودکان که مدارک کافی برای حضور در مدارس دولتی ندارند، برای یادگیری سواد پایه وارد سازمان‌های مردم‌نهاد و مدارس غیررسمی می‌شوند که شرایط دریافت کتاب برای اینها محدودتر از سال قبل شده است. تکاوران اضافه می‌کند: اتباعی که در مدارس رسمی آموزش و پرورش رفتند، آنها مشکلی نداشتند، یعنی کسانی که خارج از مدارس رسمی آموزش و پرورش هستند، الان مشکل تأمین کتاب درسی دارند. سال‌های قبل برخی از این گروه‌ها، با کد ملی و از سایت برای دانش‌آموزهای خود کتاب تهیه می‌کردند، اما امسال هنوز هم بسیاری از پایه‌ها در سایت ناموجود است و البته می‌دانیم که این امکان خرید از سایت برای همه فراهم نیست. سال گذشته همراهی‌ها برای دریافت کتاب به شکل مستقیم از آموزش و پرورش هم بیشتر بود اما امسال گروه‌های بیشتری هنوز نتوانسته‌اند برای دانش‌آموزانشان کتاب تهیه کنند. الان این کودکانی که اغلب در شرایط مساعد اقتصادی هم نیستند، تنها راهشان این است که کتاب‌های درسی را با چندین برابر قیمت از انقلاب تهیه کنند که این هم باز امکانی است که تنها برای تهرانی‌ها فراهم است. تکاوران اضافه می‌کند: حالا در نظر بگیرید این کودکان به دلیل شرایطی که دارند حتی امکان تهیه کتاب از سامانه را هم ندارند و باید با چندین برابر قیمت کتاب را تهیه کنند، به طور کل قید مدرسه را می‌زنند. همین مسائل دلیلی می‌شود که کودک دیگر ادامه تحصیل ندهد. این اطلاعات من فقط برای استان تهران، البرز، اصفهان و شهر مشهد است و قطعا شهرهای دیگر هم درگیر چنین مشکلی هستند.

جدول ۴۳۷۱ • طراح: بیژن گورانی

افقی:
۱- درختی که سرش را ببرید می‌میرد- داستانی نوشته ماکسیم گورکی- به دنبال هم قرارگرفتن ۲- مهاجم تیم ملی فوتبال بلژیک- زهری کشنده ۳- پسوند شباهت- قابل اجرا و ممکن- بلند و والا- کتف ۴- جمع شیء- برجستگی در استخوان- همسر حوا ۵- گیاهی همیشه سبز که برگ‌های آن به عنوان ادویه مصرف می‌شود- از انجیل‌های معتبر- از نیروهای نظامی کشورمان۶- گذرگاه، معبر- پاسخ مثبت- کرایه‌دهنده چارپایان۷- واحد پول اتیوپی- در بند کردن- جمع مزیت۸- نام آذری- دوازده دوجین- بزرگ‌تر از حد معمول- الفبای موسیقی۹- تنظیم‌کردن با در نظر داشتن حالت مطلوب- بیرونی- سنگ چاقو تیزکنی ۱۰- مصونیت از خطر- بسیار بد و ناگوار- از حوزه‌های مهم ورزش زمستانی در ارتفاعات البرز۱۱- زمان تعیین‌شده برای انجام کاری- مهم‌تر- حاصل تأثیر چند عامل ۱۲- پاکیزه- بهنجار- امانتداران۱۳- خیس- قوم حضرت موسی (ع) - سربریده- مشک۱۴- ورزشی رزمی- دارای رنگ پوست قهوه‌ای تیره ۱۵- بار سفر- مجسمه- اشتباه.

عمودی:
۱- آخرین سوره- شلیک پیاپی گلوله- نسبت داده‌شده ۲- کتابی نوشته شهید دکتر بهشتی۳- نفی عرب- تیراژ- دلداده مجنون- چوب خوشبو ۴- آگاه و بیدار- قد و بالا- دستی ۵- مجبور- درختچه بادام کوهی- درخت جوان ۶- گازی مرکب از سه اتم اکسیژن- قوانین چنگیزخان- فلانی۷-اندازه فرنگی- غیر قابل تغییر- شریک جرم ۸- بزرگ‌ترین رودخانه استان فارس که به دریاچه بختگان می‌ریزد- فرمانده- نام‌ها- پول ژاپن ۹- انسان‌بودن- باران منجمد- نوعی بارانی ۱۰- همنشین- شریف- صفت سرو ۱۱- فراهم‌آوردن- ژانری سینمایی- نام تعدادی از فراعنه مصر قدیم ۱۲- ازبین‌رفته- بنا- سراینده مجموعه شعر دشنه در دیس ۱۳- یک و یک- نمایش با ساز و آواز- چاق و فربه- خاشاک ۱۴- رمانی مشهور از جان اشتاین بک، نویسنده آمریکایی۱۵- بسیار دانا- نرم‌افزار نقشه‌کشی- به طور ناگهانی

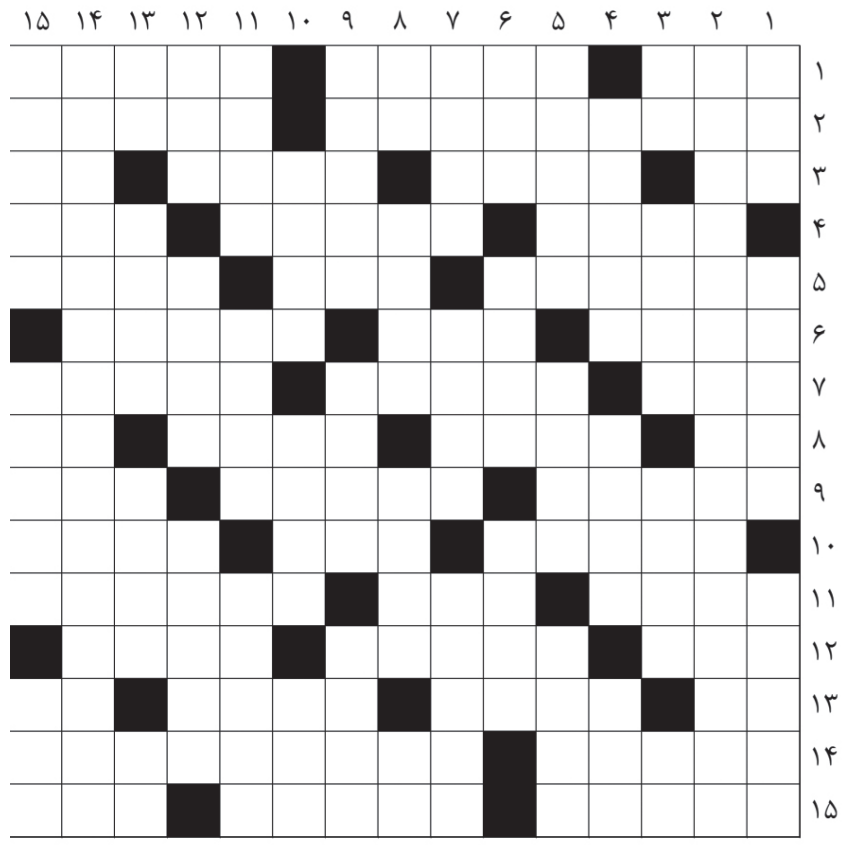

حل سودوکو سخت

۴	۵	۲	۷	۹	۳	۱	۸	۶
۶	۳	۹	۸	۱	۴	۷	۵	۲
۱	۸	۷	۲	۵	۶	۴	۳	۹
۳	۱	۵	۹	۴	۸	۶	۲	۷
۷	۹	۶	۵	۳	۲	۸	۱	۴
۸	۲	۴	۱	۶	۷	۵	۹	۳
۹	۴	۸	۳	۷	۵	۲	۶	۱
۲	۷	۳	۶	۸	۱	۹	۴	۵
۵	۶	۱	۴	۲	۹	۳	۷	۸

حل سودوکو ۳۳۶۶

۹	۸	۷	۲	۴	۳	۵	۶	۱
۵	۲	۳	۹	۶	۱	۴	۷	۸
۱	۴	۶	۵	۷	۸	۳	۹	۲
۷	۵	۲	۳	۱	۶	۹	۸	۴
۶	۱	۸	۴	۵	۹	۷	۲	۳
۴	۳	۹	۷	۸	۲	۱	۵	۶
۸	۹	۴	۱	۲	۷	۶	۳	۵
۲	۷	۱	۶	۳	۵	۸	۴	۹
۳	۶	۵	۸	۹	۴	۲	۱	۷

حل جدول ۴۳۷۰

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ک	ر	م	ک	■	ا	م	و	ن	■	ق	ا	چ	ا	ق
۲	م	ع	ص	و	م	ی	ت	■	م	خ	ر	ب	■	ب	ا
۳	ی	■	ف	ر	ن	ا	ن	د	و	س	ا	ن	ت	و	س
۴	س	ر	ا	ی	ت	■	ف	ر	د	ا	■	م	ت	م	م
۵	ر	س	■	■	ق	ا	ر	ی	■	ر	و	ا	ر	و	■
۶	■	ی	ا	س	م	ن	■	چ	ن	ت	ه	■	■	س	س
۷	ا	د	ل	ه	■	ش	و	ه	ر	■	ا	و	ا	ی	ل
۸	ط	■	ی	ی	ل	ا	ق	■	م	ح	ب	و	س	■	و
۹	ل	و	س	م	ی	■	ا	ب	ی	ض	■	ش	م	ع	ک
۱۰	س	ا	■	■	د	م	ر	ل	■	ا	م	و	ا	ل	■
۱۱	■	خ	ا	ط	ر	ه	■	د	ا	ر	ا	■	■	ی	ت
۱۲	ش	و	خ	ی	■	ش	ا	ی	غ	■	م	ت	ج	ل	ی
۱۳	ن	ا	ت	ا	ن	ی	ل	ه	ا	ث	و	ر	ن	■	ر
۱۴	ا	ه	■	ر	ن	د	ه	■	ن	و	ر	ب	ا	ل	ا
۱۵	س	ی	ا	ه	ه	■	ه	ر	ه	ر	■	ت	ن	ا	ژ

سودوکو سخت ۳۳۶۷

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:
۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۵					۱	۲		
			۹	۴				۱
		۴		۷		۵		۳
		۵	۸					
			۱	۶	۲			
					۹	۷		
۴		۷		۹		۳		
۹				۲	۳			
		۳	۶					۹

سودوکو ساده ۳۳۶۷

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو
سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۱		۶					۴
		۲		۳	۸	۵		
				۹			۳	۱
۸		۱		۴	۷		۹	
	۳	۷	۵		۶	۱	۴	
	۶		۸	۱		۳		۷
۱	۲			۵				
		۵	۲	۸		۴		
۷					۳		۱	